

Honing en brandwonden

Eigenlijk wisten de oude Egyptenaren het al: honing is een uitstekend middel tegen allerlei wonden. Ze gebruikten het ook veelvuldig, al dan niet vermengd met kruiden en vet.

Dr. Th. Postmes, Maastricht

Door de geschiedenis heen zijn artsen overtuigd van de genezende werking van honing. Postmes: „Bekend is dat veel artsen tijdens de wereldoorlogen, bij gebrek aan medicijnen, wonden verzorgden met honing. Met de opkomst van de antibiotica rond 1950 daalde de belangstelling voor honing. Alleen in het alternatieve circuit werd honing nog gebruikt. Maar op dit moment is honing bezig aan een revival in de wetenschappelijke wereld.

Beverwijk

Een voorbeeld daarvan is het onderzoek dat Postmes samen met het Brandwondencentrum Beverwijk uitvoert naar de effecten van honing op verschillende soorten brandwonden. Die effecten worden door middel van dierproeven gemeten. Volgens de Maastrichtse onderzoeker blijkt uit de eerste resultaten dat brandwonden inderdaad sneller en beter genezen met honing dan met de nu meestal gebruikte wondzalf. Postmes (van huis uit biologie-docent aan een Maastrichtse middelbare school, en daarnaast actief als wetenschappelijk onderzoeker) legt de pluspunten van honing op tafel.

„Mensen met ernstige brandwonden liggen meestal apart in het ziekenhuis om wondinfectie te voorkomen. Ze worden behandeld in aparte centra, met geavanceerde behandelingswijzen. Maar als het verband gewisseld moet worden, plakt het veelal vast aan de wond. Dat levert iedere keer nieuwe problemen op.

Anders

Bij honing ligt dat anders, legt de bioloog uit: „Honing bevat een stof die bacteries doodt. Bovendien trekt de honing het vocht aan dat in de wond zit. Dat heeft twee gunstige effecten. Doordat de honing met

wondvocht wordt verdund ontstaat waterstofperoxide en dat doodt de bacteriën en versnelt de genezing. Op de tweede plaats voorkomt het in de honing aanwezige wondvocht dat het verband aan de wond "vastkleeft". Hoe komt Postmes aan zijn passie voor honing?

„Ik las in mei 1990 een artikel in het Amerikaanse tijdschrift Newsweek. Daarin stond dat de Chinese dr. Xu op grote schaal honing gebruikte bij de behandeling van brandwonden. Toen werd mijn interesse gewekt en ben ik zelf op onderzoek uitgegaan.”

Effectief

Dr. Postmes stootte vervolgens op een recent onderzoek van een Indiase arts die aantoonde dat honing een goed en snel effect heeft op brandwonden.

„Eigenlijk hoef ik natuurlijk niet het bewijs te leveren dat honing effectief is. Het gaat er hooguit om dat je nog eens opnieuw de zaak onder de loep neemt. En dat gebeurt nu in Beverwijk.”

Denkt hij inderdaad dat honing binnen afzienbare tijd de veel duurdere medicijnen gaat vervangen? Dr. Postmes aarzelt. „Ik denk dat de grote doorbraak te verwachten is als zo'n belangrijk instituut als het Brandwondencentrum Beverwijk bereid is op grote schaal over te gaan op honing.” Op dit moment beperkt Beverwijk het gebruik van honing tot proefdieren.

In de toekomst moet verder onderzoek uitwijzen of toevoeging van andere stoffen (zoals ook de Egyptenaren en de Chinezen al deden) het gunstig effect zal versterken. En daarna moeten ook hier mensen met ernstige brandwonden op basis van vrijwilligheid bereid zijn hun wonden met honing te laten behandelen. Zelf doet hij er al zijn voordeel ermee. Postmes: „Mijn dochter werkt in de horeca in de keuken. Daar loop je wel eens een brandwondje op. Op mijn advies smeert ze er honing op. Ze is heel tevreden met het resultaat.”

Uit: De Limburger, 25 juli 1993

Naar aanleiding met het interview met mij over honing en brandwonden, schreef arts-radioloog H. van Doornum (Roermond) mij een voorval dat hij in 1943 in een Japans interneringskamp bij Bandung meemaakte.

Om een aubergineveldje aan te kunnen leggen, moest een boom worden gekapt. Een jongeman van 20 hakte daarbij eerst de takken van de boom, die vervolgens met een 1 cm dik manillatouw werden neergelaten. Toen een tak echter onverwacht brak, schuurde het touw de huid compleet van zijn handrug af.

Omdat hij niet naar het ziekenhuis mocht, werd besloten de wond gedurende 14 dagen om de drie uur, opnieuw te verbinden (met repen van een laken), en daarbij suiker op de wond te strooien. Na 14 dagen was er een schoon wondbed over de peesscheden, en de daarop volgende 14 dagen verschenen overal nieuwe huidcellen, die kennelijk afkomstig waren van achtergebleven restjes gezonde huid. Na vier weken bedekte een soepele huid de goed functionerende hand. Tot zover het verhaal van dokter van Doornum.

Het aardige is dat we hier te doen hebben met een toevallige ontdekking die het gevolg was van een noodsituatie. Pas jaren later, in 1973 (Barnes) en 1981 (Knutson), wordt het klinische bewijs geleverd dat witte suiker goed is voor open wonden. Met name decubitus wonden (doorligwonden) gaan mooi dicht met suiker.

Dat honing meer doet dan gewoon suiker, staat inmiddels vast. Dat honing geen wondermiddel is voor wonden ook. Want wondermiddelen bestaan niet.

Uit: De Limburger, 14 aug. 1993